

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Met voorliggend ontwerp worden wijzigingen aan het koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E aangebracht. Zodoende wordt Richtlijn 2018/645 omgezet.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weginfrastructuur en wegenbeleid”.

Het ontwerp van besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2018/645 van het Europees Parlement en de Raad van 18 april 2018 tot wijziging van Richtlijn 2003/59/EG betreffende de vakbekwaamheid en de opleiding en nascholing van bestuurders van bepaalde voor goederen- en personenvervoer over de weg bestemde voertuigen en Richtlijn 2006/126/EG betreffende het rijbewijs.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. Eerste principiële goedkeuring

De Vlaamse regering verleende op 12 november 2021 haar eerste principiële goedkeuring aan het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 mei

2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E (VR 2021 1211 DOC 1247/1 tot en met 4).

Tevens werd de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken gelast om over het hierboven goedgekeurd ontwerp advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtscommissie (VTC).

2. Advies van de Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC)

De Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft op 14 december 2021 haar advies wetgeving nr. 2021/97 uitgebracht.

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde ontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- evalueren of het gegeven “geslacht” noodzakelijk is (luik 5);
- de bewaartermijnen voor de gegevens van deelnemers aan examenssessies en opleidingssessies en de andere betrokkenen aan te passen (luik 5);
- het uitwerken van de transparantiemaatregelen (luik 7);
- het uitwerken van de beveiligingsmaatregelen (luik 8);
- aan te geven wie de persoonsgegevens anonimiseert of in welke fase dat gebeurt (luik 8).

(zie randnummer 46 van het advies)

Hierna zal worden aangegeven waar het advies aanleiding heeft gegeven tot aanpassingen. Waar de opmerkingen niet gevolgd worden, wordt daarvoor een argumentatie gegeven.

2.1 Doelbinding (luik 3 van het advies)

De VTC vindt het positief dat de gegevens geanonimiseerd worden voor statistische doeleinden. Het is de VTC evenwel niet duidelijk welke partij daarvoor het nodige doet. Daarom verzoekt de VTC in randnummer 21 van haar advies om daarover toelichting te verschaffen in ofwel het ontwerp BVR of de nota aan de Vlaamse Regering.

Naar aanleiding van deze opmerkingen van de VTC werd een verantwoording opgenomen in de artikelsgewijze bespreking van deze nota (zie infra in punt 2.B).

Voor het overige is de VTC van oordeel dat de doeleinden in het ontwerp welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

2.2 Minimale gegevensverwerking (luik 5 van het advies)

De VTC is van mening dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. Voor het gegeven “geslacht” voor de kandidaten bij een rijexamen is het de VTC evenwel niet duidelijk waarom dit noodzakelijk is.

Het geslacht werd vermeld als te verwerken gegeven omdat dit vermeld wordt op de identiteitskaart van de betrokkene. Gezien de opmerking van de VTC werd dit gegeven uit het nieuwe artikel 55/2, §1, 5° - dat via artikel 2 van dit ontwerp van besluit wordt ingevoegd in het koninklijk besluit van 4 mei 2007 – geschrapt en zal dit gegeven niet langer worden verzameld en verwerkt.

De VTC merkt in haar advies op dat wat de bewaartermijn betreft, het ontwerp deze bepaalt op de "levensloop" van de betrokkene voor gegevens in verband met examensessies en opleidingsessies en 5 jaar voor de aanvragers van een kwalificatiekaart bestuurder, doch dat het ontwerp van besluit of de nota aan de Vlaamse Regering geen verantwoording geven voor de bewaartermijnen.

De VTC meent dat een termijn 5 jaar proportioneel is, maar heeft vragen bij de andere termijn. Het is de VTC niet duidelijk waarom al deze gegevens levenslang bewaard zouden moeten worden. De VTC merkt op dat het bovendien niet alleen de gegevens van de bestuurder zelf, maar bijvoorbeeld ook van de toezichthouder betreft. De VTC is van oordeel dat het ontwerp dient te voorzien in verschillende bewaartermijnen van bepaalde duur die kunnen worden verantwoord.

Naar aanleiding van deze opmerkingen van de VTC is er een verantwoording opgenomen voor deze maximale bewaartermijnen in de artikelsgewijze bespreking van deze nota (zie infra in punt 2.B).

2.3 Rechten van de betrokkenen en transparantie (luik 7 van het advies)

De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het ontwerp aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

Er wordt geen gevolg gegeven aan deze aanbeveling omdat deze verplichting reeds duidelijk is opgenomen in de artikelen van de AVG en het bijgevolg niet aangewezen is om dit nogmaals op te nemen in het ontwerp van besluit. De verwerkingsverantwoordelijken zullen overeenkomstig de bepalingen van artikel 12 e.v. van de AVG de betreffende informatie via privacyverklaring en informatieclausules aan de betrokkene bezorgen.

2.4 Beveiligingsmaatregelen (luik 8 van het advies)

De VTC merkt in randnummer 42, net als in randnummer 21 van het advies, op dat er is sprake van anonimisering van de persoonsgegevens en stelt dat de bescherming door deze maatregel onder meer afhangt van welke partij instaat voor de anonimisering en in welk stadium dit gebeurt, doch dat dit niet duidelijk is.

Naar aanleiding van deze opmerkingen van de VTC werd een verantwoording opgenomen in de artikelsgewijze bespreking van deze nota (zie infra in punt 2.B).

De VTC wijst in haar advies op een aanbeveling ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haaracties waren en waarom. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover.

De VTC geeft aan dat de specificering van maatregelen weliswaar niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat volgens de VTC wel gebeuren.

Gezien, zoals de VTC zelf ook opmerkt, in eerste instantie de specificering van de maatregelen niet in de wetgeving moet worden opgenomen, vereist deze opmerking geen wijzigingen aan het ontwerp van besluit.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 tot wijziging van diverse bepalingen van het koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E werd Richtlijn (EU) 2018/645 van het Europees Parlement en de Raad van 18 april 2018 tot wijziging van Richtlijn 2003/59/EG betreffende de vakbekwaamheid en de opleiding en nascholing van bestuurders van bepaalde voor goederen- en personenvervoer over de weg bestemde voertuigen en Richtlijn 2006/126/EG betreffende het rijbewijs deels omgezet. Voorliggende voorontwerp zet het met het besluit van 17 juli 2020 nog niet omgezette deel van de richtlijn om.

Voorliggend voorontwerp handelt met name over de uitwisseling van gegevens over afgegeven en ingetrokken getuigschriften van vakbekwaamheid en getuigschriften van nascholing tussen de lidstaten, met het oog op handhavingsdoeleinden. Via het op te zetten handhavingsnetwerk kunnen de handhavende instanties in de lidstaten controleren of bestuurders met een geldige code 95 rijden, ongeacht in welke lidstaat de code 95 is afgegeven.

Conform de AVG voorziet voorliggend voorontwerp in een overzicht van de (persoons)gegevens die het Departement Mobiliteit en Openbare Werken respectievelijk van het examencentrum, het opleidingscentrum en van de bestuurder die een kwalificatiekaart bestuurder aanvraagt, ontvangt en die het Departement verwerkt, evenals in een overzicht van de (persoons)gegevens die het Departement met de bevoegde autoriteiten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest kan uitwisselen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze toelichting van de artikelen 1 tot en met 4 van het ontwerp van besluit kan in eerste instantie verwezen worden naar de artikelsgewijze toelichting zoals opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring (cfr. VR 2021 1211 DOC 1247/1).

Naar aanleiding van het VTC advies werd artikel 2 van het ontwerp gewijzigd. Zoals eerder in deze nota aangegeven in punt 1.B.2.2 werd dit gegeven uit het nieuwe artikel 55/2, §1, 5° - dat via artikel 2 van dit ontwerp van besluit wordt ingevoegd in het koninklijk besluit van 4 mei 2007 - geschrapt en zal dit gegeven niet langer worden verzameld en verwerkt.

Naar aanleiding van het VTC advies worden nieuwe artikelen als ingevoegd door de artikelen 2 en 3 van het ontwerp nader toegelicht voor wat betreft de anonimisering van de persoonsgegevens en de bewaartermijn van de gegevens:

- De nieuwe artikelen 55/2 tot en met 55/4 bevatten een overzicht van de (persoons)gegevens die het Departement Mobiliteit en Openbare Werken respectievelijk van het examencentrum, het opleidingscentrum en van de bestuurder die een kwalificatiekaart bestuurder aanvraagt, ontvangt en die het Departement verwerkt. Het nieuwe artikel 55/5 vermeldt de (persoons)gegevens die het Departement met de bevoegde autoriteiten van het Brusselse

Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest kan uitwisselen. De gegevens worden verzameld en verwerkt voor onder meer het doeleinde van de opmaak van algemene en naamloze statistieken door het Departement. Het ontwerp specificeert dat in dat geval de gegevens worden geanonimiseerd.

In de nieuwe artikelen wordt het Departement Mobiliteit en Openbare Werken als verwerkingsverantwoordelijke van de gegevens aangeduid. De gegevens zullen aldus door het Departement, na ontvangst van voornoemde actoren worden geanonimiseerd indien statistieken worden opgemaakt.

- De gegevens vermeld in de artikelen 55/2, 55/3, 55/5 en 55/9 worden gedurende de levensloop van de betrokkene bewaard. Dit is noodzakelijk in het kader van het toezien op de naleving van de wettelijke vereisten die betrekking hebben op het volgen van een scholing of het afleggen van een examen met het oog op het bekomen van een rijbewijs of het bekomen van de vakbekwaamheid. Zo zullen kandidaten voor het rijexamen bijvoorbeeld na twee mislukte pogingen verplicht een aantal rijschooluren moeten volgen of zich moeten aanbieden met de rijschool. Er is geen wettelijke termijn voorzien waarna de pogingen vervallen. Daarenboven is een dergelijke bewaartermijn benodigd met het oog op een doeltreffende controle en handhaving op de naleving van de regelgeving en de uitwisseling van de gegevens met andere autoriteiten in het kader van onder meer de opsporing en vaststelling van fraude met scholings- en examengegevens. In het kader van de actieve openbaarheid wordt de burger geïnformeerd over al zijn gevolgde scholing en afgelegde examens, waardoor de gegevens dan ook bewaard dienen te blijven gedurende zijn levensloop. In het kader van beleidsondersteunend onderzoek is een dergelijke bewaartermijn van deze gegevens tot slot nog noodzakelijk om de evolutie van het beleid te volgen, vanzelfsprekend moeten de gegevens dan ook gedurende een langere periode bewaard worden.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Zie eerste principiële goedkeuring (VR 2021 1211 DOC 1247/1).

B. ESR-TOETS

Zie eerste principiële goedkeuring (VR 2021 1211 DOC 1247/1).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Zie eerste principiële goedkeuring (VR 2021 1211 DOC 1247/1).

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Zie eerste principiële goedkeuring (VR 2021 1211 DOC 1247/1).

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar tweede principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E;
- 2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E
- het advies van de VTC